

Jacek Pietrzak

Siewierz, woj. katowickie, st. 2

Informator Archeologiczny : badania 22, 135

1988

Artykuł został zdigitalizowany i opracowany do udostępnienia w internecie przez Muzeum Historii Polski w ramach prac podejmowanych na rzecz zapewnienia otwartego, powszechnego i trwałego dostępu do polskiego dorobku naukowego i kulturalnego. Artykuł jest umieszczony w kolekcji cyfrowej bazhum.muzhp.pl, gromadzącej zawartość polskich czasopism humanistycznych i społecznych.

Tekst jest udostępniony do wykorzystania w ramach dozwolonego użytku.

Sierzchowy, gm. Cielądz, woj. skierniewickie - patrz późne średniowiecze.

**Siewierz,
woj. katowickie,
st. 2**

Konserwator Zabytków Archeologicznych w Katowicach

Badania prowadził mgr Jacek Pietrzak. Finansował KZA w Katowicach. Pierwszy sezon badań. Romański kościółek p.w. św. Jana Chrzciciela z poł. XII w.

Kościółek św. Jana Chrzciciela zlokalizowany jest na południe od centrum miasta Siewierza, przy drodze szybkiego ruchu Katowice - Warszawa, na wzniesieniu, którego kształt jest mocno zniekształcony przez rozległy, otaczający go, cmentarz, a także piaski, nawiane tu od strony północno-zachodniej w XVII w. i w następnych stuleciach. Powstały w połowie XII w., był najprawdopodobniej kościołem grodowym, stąd też przypuszczenie, iż stoi na grodzisku wczesnośredniowiecznym. Domniemane grodzisko nie było badane wykopaliskowo, pomimo, że prowadzono tu prace konserwatorskie przy kościółku.

Założono jeden wykop sondażowy o wymiarach 10 x 1 m prostopadły do ściany zachodniej kościółka, przy wejściu, po prawej stronie odzwit.

Stwierdzono, iż układ stratygraficzny został w badanym miejscu zakłócony przez pochówki, sięgające swymi początkami XIV, a może nawet XIII w. Najwcześniejsze materiały nalegające na całość pochodzą z wieku XIV. Uzyskano tylko jedną, mało charakterystyczną skorupkę wczesnośredniowieczną. Powyższe stwierdzenie wskazuje, iż od XIV w. przy kościółku istniał cmentarz, więc osadnictwo musiało już w tym okresie być na innym miejscu (obecny rynek).

Brak materiałów wczesnośredniowiecznych spowodowany jest wielokrotnymi wkopami pod groby, które również są bardzo zniszczone pochówkami nowożytnymi.

W odcinku "a" wykopu odkryto fundamenty kruchty, najprawdopodobniej z XVII w., znanej z wyobrażeń ikonograficznych, a rozebranej podczas prac konserwatorskich, przywracających kościółkowi wygląd romański.

Poza obrębem cmentarza, na małym polu odkryto duże ilości ceramiki wczesnośredniowiecznej, datowanej na XI-XII w. Fakt ten sugeruje, iż wzniesienie, na którym stoi kościółek, można uznać z dużym prawdopodobieństwem za grodzisko. Po przeniesieniu osadnictwa w XIII lub XIV w. na teren obecnego miasta, gród został zamieniony na cmentarz przykościelny, funkcjonujący do dnia dzisiejszego.

Dalsze prace przy kościółku nie rokuja nadziei na powodzenie, ze względu na silne przemieszanie przez pochówkami średniowiecznymi, nowożytnymi i współczesnymi. Kontynuacja badań winna objąć teren poza ogrodzeniem cmentarza od strony południowej, jak i zachodniej, poza drogą szybkiego ruchu, gdzie występują materiały powierzchniowe.

**Sławków,
woj. katowickie,
st. 1**

Konserwator Zabytków Archeologicznych w Katowicach

Badania prowadził mgr Jacek Pietrzak. Finansował KZA w Katowicach. Piąty sezon badań. relikty średniowiecznego zamku z 2 poł. XIII - XV w.

Stanowisko położone jest w rejonie ulic Staropocztowej i Browarnej, w południowo-wschodniej części miasta. W trakcie badań uzyskano szereg istotnych spostrzeżeń, zarówno odnośnie rozplanowania obiektu, jak i jego poszczególnych faz.

Odkryta na wzgórzu zamkowym wieża mieszkalno-obronna z 2 poł. XIII w., o wymiarach 12 x 11 m, posiadała w partii południowej ryzalit, w którego obrębie znajdowało się pierwotne wejście do wieży. W br. odkryto konstrukcję kamiennych schodów, prowadzących do wejścia. Poziom użytkowy, jak i pierwszy stopień schodów znajdował się cztery metry poniżej poziomu parteru wieży.

Wieża w I fazie otoczona była fosą oraz najprawdopodobniej parkanem. Nie stwierdzono śladów palisady, wału czy też muru obwodowego. Przekop przez fosę w części południowej pozwolił stwierdzić trzy etapy poszerzania fosy, w poszczególnych okresach, co szczególnie widoczne było w profilu wschodnim wykopu. Fosa, pierwotnie o szerokości około 7 m, w XIV w. poszerzona została do szerokości 10 m, a następnie w XVI w., kiedy zniszczona w XV w. wieża została włączona w obręb nowożytnych obwałowań miejskich, fosa uzyskuje szerokość około 8 m. Profile poszczególnych fos nachodzą nawzajem na siebie, co łącznie daje obecnie szerokość 20 m.

W fazie II pierwotne wejście zostaje zaniechane i funkcjonuje budowana przy północnym murze wieży klatka schodowa. Jest to spowodowane zmianą traktu komunikacyjnego, prowadzącego do zamku, który teraz prowadzi od strony zachodniej, przez wybudowany w XIV w. kamienny budynek bramny; Jego kolejny, południowo-wschodni narożnik odkryto w 1988 r. Całość otoczona zostaje wałem ziemnym o szerokość podstawy 6 m. W część północnej